Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 182. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 26-го ВЕРЕСНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 26, 1981 No. 182. VOL. LXXXVIII.

Проф. д-р Юрій Ґамота дістав високе відзначення

Енн Арбор, Мич. — Директор Інституту наук і технології Мичиґенського університету професор фізики д-р Юрій Ґамота дістав відзначення-медалю Секретаря оборони за віддану службу для країни у Вашінґтоні в понеділок, 31-го серпня.

Проф. д-р Юрій Ґамота

Проф. д-р Ю. Ґамота був нагороджений за „визначну технічну й керівницьку вмілість, рідкісну ініціятивність і посвяту, що не знала меж", під час його служби в Бюрі підсекретаря оборони для дослідів та інженерії, на протязі часу від січня 1976 року до травня 1981 року. Д-р Ґамота як директор Департаменту оборони Бюра дослідів і технічної інформації був відповідальний за керування дослідницькими програмами Департаменту, програмою технології енерґії й індустріяльними незалежними дослідами та програмою розвитку.

Згідно з написом на відзначенні, д-р Ґамота „зробив ґрунтовні зміни у примінені фондів, зміцнив фундаментальну базу і переорієнтував програму оборонних дослідів в напрямі цілей довгого засягу і високої ефективности". Далі написано в присвяті, що „він створив сильні відносини співпраці з іншими урядовими аґенціями, поширив участь університетів і відограв головну ролю в збільшенні участи новаторських малих фірм високої технології в оборонних дослідах і розвиткові".

Д-ра Ґамоту було призначено на його пост в Мичиґенському університеті в червні. Як науковий дослідник, він особливо цікавиться фізикою твердих тіл і багато опублікував наукових праць на цю тему. Після одержання диплому маґістра з Міннесотського університету, д-р Ґамота дістав ступінь доктора точних наук в Мичиґенському університеті в 1966 році. Під час перебування в Мичиґені він також працював заступником керівника дослідів і співкерівником дослідів. Він був членом технічного персоналу ляборатoрій Белл-Телефону від 1967 до 1975 року. Пізніше д-р Ю. Ґамота був затруднений при Комісії губернатора стейту Ню Джерзі, де допомагав зробити евалюацію природних багатств Ню Джерзі.

Проф. Ю. Ґамота є членом 487-го Відділу УНС в Сейнт Пол., Мінн.

ЗСА І СССР ПОГОДИЛИСЬ ВІДНОВИТИ ПЕРЕГОВОРИ ПРО РОЗБРОЄННЯ

Ню Йорк, Н. Й. — Державний секретар Александер Гейґ і міністер закордонних справ СССР Андрей Ґромико зустрінулися тут 23-го вересня ц.р. на розмову, яка тривала понад чотири години. Обидва політичні діячі, репрезентанти двох великодержав видали спільний комунікат, в якому подано до відома, що 30-го листопада розпічнуться переговори поміж ЗСА й СССР в справі розміщення нуклеарної зброї в Европі.

Жадний із них, ані Гейґ, ані Ґромико не розмовляли після закінчення зустрічі з кореспондентами. Зібраних журналістів побіжно інформував тільки речник Державного департаменту Ден Фішер, прочитавши короткий комунікат, у якому сказано, що розмови були ділові і заторкували багато справ, які мають тісне відношення до майбутньої співпраці між З'єднаними Стейтами Америки і Совєтським Союзом.

„Ми продискутували загальні принципові справи, у яких розходяться обидва уряди, — говориться в заяві Гейґа, прочитаної Фішером, — і заторкнули багато справ міжнародного значення".

У справі роззброєння, а головно редукції числа ракет середнього засягу в Европі, обидві сторони погодились відбути наради вже 30-го листопада ц.р. Такі наради найбільш правдоподібно відбудуться в Женеві, Швайцарія.

Політичні спостерігачі кажуть, що зустріч між Гейґом і Ґромиком була першою спробою Адміністрації президента Роналда Реґена нав'язати ближчі зв'язки з СССР, які почалися після кількамісячних взаємних обвинувачень і критики, яка дуже часто нагадувала часи холодної війни. Обидві країни, однак, заявляли, що вони бажають продовження дружньої співпраці, що у висновку привело до згаданої зустрічі речників закордонної політики, а тому зустріч Ґромика і Гейґа вже заздалегідь почали називати історичною.

З американської сторони, крім А. Гейґа, в розмовах взяли участь: Волтер Джей Стоссел, заступник державного секретаря для політичних справ; Лоренс С. Іґелсбурґер, заступник державного секретаря для европейських справ і Артур А. Гартман, амбасадор-номінат до Совєтського Союзу. До совєтської делеґації входили: Ґеорґій М. Корнієнко, перший заступник міністра закордонних справ; Віктор Ісаков, заступник голови політичного департаменту зв'язків із ЗСА; Анатолій Ф. Добринін, амбасадор СССР у Вашінґтоні і Віктор М. Суходрев, перекладач.

Ще перед зустріччю обидві сторони погоджувались, що А. Ґромико і А. Гейґ заторкнуть у розмові тільки важливіші справи, включно з подіями в Афганістані, Ель Сальвадорі, проблеми Близького Сходу і Африки. В загальному американське становище виразно накреслив у своєму листі до Леоніда І. Брежнєва президент ЗСА Роналд Реґен, заявляючи, що Америка заінтересована у відновленні співпраці з СССР для мирного полагодження спірних питань. Не зважаючи на гострий виступ Ґромика в ОН, звернений в першу чергу проти ЗСА, розмови між обидвома речниками проходили спокійно і ділово.

ЯРУЗЕЛЬСКІ ПОГРОЖУЄ РОБІТНИКАМ ВІЙСЬКОМ

Варшава, Польща. — „Солідарність", вільна професійна спілка польських робітників, перша така профспілка в комуністичному світі, висунула 23-го вересня ц.р. компромісову пропозицію, щоб уряд залишив за собою право назначувати керівників підприємств і фабрик, а профспілка залишає за собою тільки право вета, якщо назначена особа дійсно буде неприємливою для робітників. Раніше „Солідарність" вимагала права назначувати керівників підприємств і їх звільняти і цю вимогу підтвердили делеґати першої фази з'їзду профспілки.

Речник уряду для справ профспілок, Станіслав Цьосек, заявив кореспондентам на пресовій конференції, що уряд розглядає цю пропозицію профспілки окремо від інших спірних питань і вважає її дуже реальною, яка може відкрити двері до чергових переговорів між представниками уряду і „Солідарности". Пропозиція профспілки є подібною до пропозиції парляменту, який розпочинає свої дебати над економічними проблемами вже в кінці цього тижня. Як відомо „Солідарність" відбуватиме свою другу фазу з'їзду в Ґданьську до якої польський уряд і компартія воліли б не допустити і тому вони поставили в стан поготівля деякі військові частини і поліцію.

Прем'єр Войцех Ярузельскі, виступаючи у парляменті, проголосив, що уряд вживатиме спеціяльні частини війська і поліцію для припинення будь-якої „антисовєтської чи антидержавної діяльности".

Вміжчасі у Варшаві ведуться переговори між польською і совєтською торговельними делеґаціями. Совєтську делеґацію, як відомо очолює голова державної плянувальної комісії і один із заступників прем'єра Ніколай К. Байбаков. Польська економія знаходиться в цілковитому застою, а великі довги, які перейшли вже 27 більйонів долярів не дають цій економії прийти до себе. Крім того в останньому часі відчувається великий брак харчових продуктів, а урядові чинники побоюються зими, яка може принести зі собою голодову катастрофу.

Не зважаючи на деяке відпруження між профспілкою і урядом, засоби масової інформації Совєтського Союзу й сателітних держав продовжують вести масову пропаґандивну кампанію проти вільної профспілки. Совєтське пресове аґентство ТАСС назвало поведінку лієрів „Солідарности" „провокаційною" і заявило, що профспілка хоче перебрати на себе контролю не тільки економічного, але також політичного життя, що є дуже далеке від правди, — кажуть західні політичні спостерігачі. На польську профспілку нападає останньо також болгарська пропаґандивна машина, яка заклики „Солідарности" назвала „грубим втручанням у внутрішні справи сусідніх держав".

Одинока Югославія з комуністичних держав стала в обороні польських зорганізованих робітників і обвинуватила Совєтський Союз, що якраз він вмішується у польські справи. Югославська газета „Політіка Експрес" заявляє, що зі зростом совєтського тиску, зростають також антисовєтські настрої в Польщі і цього не розуміють або не хочуть розуміти совєтські лідери.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОГОЛОСИВ НОВІ ОБМЕЖЕННЯ

Президент Реґен під час виступу на телебаченні

Вашінґтон. — Президент Роналд Реґен, у намаганні врятувати свій бюджет і не допустити до дефіциту більшого, ніж він плянував, для майбутнього добра країни, виступив на телебаченні в четвер, 24-го вересня, та проголосив нові фінансові обмеження на суму 13 більйонів долярів.

„Я знаю, що ми просимо піти на жертву вас усіх, але іншої альтернативи немає", — казав Президент, пропонуючи дальші зрізання в заплянованому бюджеті на наступний фіскальний рік, що починається 1-го жовтня ц. р. Ухвалений Конґресом цього літа бюджет Президента із зрізанням 36 більйонів долярів тепер виявився невистачальним і дефіцит, передбачуваний на 42 більйони, мусить зрости майже до 60 більйонів, якщо Уряд не зробить зменшення у своїх видатках. Уряд і Президент хочуть це зробити, але Конґрес в останній час подавав знаки, що він пропозицій Президента не схвалить, тому президентові Реґенові треба було знову апелювати до всіх громадян Америки, що він і зробив у цьому своєму, п'ятому вже за час ще не цілорічного урядування, зверненні до всіх громадян країни.

У своєму слові, намагаючись врятувати свій збалянсований бюжет, заплянований до 1984-го року, Президент з найглибшим умотивуванням запропонував п'ять нових заходів

- Конґрес мусить знизити фонди для урядових аґенцій на 12 відсотків на фіскальний 1982 рік. Таке зредукування у бюджеті цих аґенцій заощадить для загального бюджету 17,5 більйона долярів у наступних кількох роках. Хоч це не буде легко, але керівники всіх департаментів погодилися з тим, що підлеглі їм ділянки зможуть без цих фондів ефективно виконати свою програму.
- Другою пропозицією Президента було скорочення штатів в урядових аґенціях на 75,000 працівників, що дасть заощадження в бюджеті на висоту 6,5 відсотка. Ці працівники є з усіх департаментів Уряду, крім оборонного.
- Ровз'язання двох департаментів — енерґії й освіти, а їхні функції, що не будуть перебрані стейтовими й міськими урядами, перейдуть у відання інших урядових тіл.
- Четверта пропозиція стосується заощаджень для Уряду майже 20 більйонів долярів. Це гарантовані Урядом позички для великих індустріяльних і інших підприємств, де позичалося цим ґіґантам промисловим на низький відсоток великі суми.
- П'ятою і останньою пропозицією Президента було: він запропонує Конґресові протягом наступних років окремий плян, як зредукувати допомогу Уряду і потребуючим і не потребуючим, що їх кількість зростає. Ця пропозиція стосуватиметься реформи в соціяльному забезпеченні, в програмі велферу.

Президент уважає, що при мудрому, ощадному і сумлінному господарюванні в цих програмах можна буде заощадити в майбутніх трьох роках 27 більйонів долярів. За останні дві декади, — говорив Президент, — ми створили сотні нових програм, які дбали про особисту допомогу багатьом. Коштовність цих програм значно зросла. Коли в 1955 році всі видатки на всі соціяльні програми становили всього 8 більйонів долярів, то через десять років, у році 1965-му вони вже досягли рівня 79 більйонів долярів (тобто зросли в десять разів), а в наступному році ці допомоги досягнуть 188 більйонів долярів. Але Президент запевнив, що ті американці, які насправді є потребуючими, матимуть допомогу і її не втратять. Зате надуживання, крадіжки, „чорний ринок" та дублювання допомог будуть усунені для користи самої системи соціяльного забезпечення, якому без цих реформ загрожує повне банкрутство в дуже близькому часі.

Півгодинна промова Президента була присвячена виключно бюджетові, але, обороняючи потребу збільшення збросння Америки, Президент сказав також про загрозу з боку СССР у світі. Америка, яка була після закінчення Другої світової війни найсильнішою країною світу, дозволила собі за ці пізніші роки зійти на друге місце. Цій ситуації треба зарадити, бо найголовніше й найперше завдання кожного Уряду є безпека країни, і він твердо намірений виконати цю відповідальність, — казав президент Реґен.

Президент теж проголосив збільшення податків в деяких ділянках на загальну суму 3 більйони долярів.

Підготовляють антикомуністичну демонстрацію

Ню Йорк, Н. Й. — В неділю, 13-го вересня ц.р. тут відбулась широка нарада представників Організацій Українського Визвольного Фронту з участю репрезентантів довколишніх відділів і осередків метою якої було обговорити пляни антикомуністичної демонстрації на суботу 7-го листопада, у річницю славнозвісної большевицької жовтневої революції.

Демонстрація проходитиме під гаслом: „За деколонізацію комуно-московської імперії та побудову суверенних національних держав". Початок демонстрації назначений на год. 2-гу по полудні. Збірка учасників напроти головної будівлі Об'єднаних Націй (41-ша вулиця і 1-ша авеню). Тут відбудеться мітінг з короткими виступами українських і американських доповідачів, а потім учасники перейдуть організованим порядком під будинок совєтської місії до ОН на 67-ій вулиці і Лексинґтон авеню. У випадку гарної погоди організатори просять учасників вдягтися в національні строї, подбати про організаційні прапори, транспаранти тощо.

На нарадах обрано діловий комітет і комісії, завданням якого є добре підготовити демонстрацію.

Головою комітету обрано проф. Семена Вожаківського, заступниками інж. М. Шпонтка, М. Нестерчук д-ра М. Биха, М. Майчука, секретарями інж. Є. Івашкова і М. Галатина.

В Менор коледжі зросло число студенток

Дженкінтавн, Па. (М.Дж. К.). — З Менор джуніор коледжу повідомляють, що цьогорічні вписи студенток на навчальний рік 1981-82 дав поважне число, на 31 відсоток вище, ніж минулого року. Тому загальне число студенток цього року найвище за останніх 14 років.

Переважна більшість студенток Менор джуніор коледжу дістає таку чи іншу фінансову допомогу на студії, багато студенток мають стипендії завдяки В.В. Смит -фундації та з фонду маєтку Генрі Левандовського. — згідно з речником коледжу Сестрою Антонією Анною. Вона — декан вписів студентів, пояснює це збільшення зацікавлення навчанням у цьому невеликому жіночому коледжі тим, що молоді жінки все більше займаються бизнесом і комерцією, які тут можна вивчати, як і предметами охорони здоров'я. Обидві ці ділянки обіцяють легке затруднення після закінчення коледжу, а також прийом до університету повного навчання. Для молодої жінки, яка хоче здобути фах, невеликий жіночий коледж, як Манор, де всі знають один одного — студентки й професори — якраз відповідне місце навчання після середньої школи.

Засновано Міжнародний Комітет Назвознавства

Енн Арбор (Н. Н.). — Тут, 28-го серпня ц.р. засновано Міжнародний комітет літературного назвознавства для ведення й координації праць у ділянці літератури й назвознавства, як нової дисципліни міжнародної наукової співпраці.

Ініціятиву для цього комітету дав проф. д-р Ярослав Рудницький, що виступав в Енн Арбор як представник Української Могилянсько-Мазепинської Академії Наук (УММАН). З уваги на перевантаження іншими обов'язками, він відмовився від очолювання нового міжнародного об'єднання вчених і на його рекомендацію обрано на перших три роки головою проф. Г. Альвареза-Альтмана із Нюйоркського університету в Бракпорті, Н. Й., а членами — вчених із ЗСА, Канади, Японії, Західньої Німеччини, Південної Африки, Швеції та інших країн.

У світі

ТЕПЕРІШНІЙ ДИКТАТОР ІРАНУ АЯТОЛЛА Хомейні користаючи з нагоди започаткування навчання в школах, закликав керівників шкіл і студентів викидати із системи шкільництва лівих студентів і всіх противників „ісламської революції". Шкільні чинники поробили різні заходи, щоб обмежити до мінімум число студентів, симпатиків інших від урядової партій, а навіть звертались телефонічно до родичів, щоб вони прислали на письмі зобов'язання, що їхній син чи дочка не будуть займатися політичною активністю і не вестимуть ідеологічних дискусій перебуваючи в школі чи на студіях. Аятолла Хомейні і його прихильники зобов'язались вести боротьбу „проти корупційних елементів" і позбуватися їхнього „бруду в шкільництві", як говориться в офіційній заяві іранського диктатора.

В БАГАТЬОХ МІСТАХ ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ відбулись масові демонстрації молоді, переважно прихильників скрайньо-лівих угрупувань і терористичних груп, у відплату за смерть молодого демонстранта, який загинув у Берліні у сутичці з поліцією. Демонстранти вибивали вікна в крамницях, перевертали і підпалювали автомобілі, турбували прохожих і обкидували камінням, фляшками, гнилими помідорами і сирими яйцями поліцію. Загальні шкоди обраховують на кілька мільйонів долярів. Поліція вживала проти демонстрантів газ, а пожежники розганяли товпи демонстрантів водою. Тільки у самому Франкфурті в демонстрації взяло участь біля 250,000 молоді. У Вісбадені молоді бешкетники обкидали поліційну станицю бомбами і намагалися здобути її, щоб захопити зброю. Найбільш бурхливі демонстрації відбувались крім згаданих міст в Ахені, Карльсруґе, Штутґарті, Гамбурзі, Фрайбурґу, Ганովері та інших містах.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА Реґена заявила, що кубинський диктатор Фідель Кастро обдурює власне населення і безпідставно нападає на американських політичних діячів, тягнучись у хвості пропаґандивної війни Совєтського Союзу і його сателітів проти З'єднаних Стейтів Америки і її альянтів. Речники Адміністрації заповіли, що Уряд ЗСА відкриє в скорому часі спеціяльну радіостанцію, на взірець радіостанції „Вільна Европа", яка опрокидуватиме в латиноамериканському світі пропаґандивні пересилання Гавани. Програма, крім вісток, включатиме коментарі і розвагові матеріяли. Загально сподіваються, що нова радіостанція розпічне діяти з першого січня 1982 року. Початковий бюджет радіостанції буде 10 мільйонів долярів.

ФРАНЦІЯ ВИРІШИЛА ІТИ ВЛАСНИМИ ШЛЯХАМИ коли йдеться про уділення економічної допомоги країнам так званого третього світу. У цьому відношенні французькі чинники різко різняться від З'єднаних Стейтів Америки, які пропонували, щоб країни Азії і Африки проявляли більше власної ініціятиви і не надіялись тільки на допомогу багатших індустріяльних країн. Державний секретар Александер Гейґ, виступаючи з промовою на 36-ій Генеральній Асамблеї ОН, виразно наголошував ці справи. Міністер закордонних справ Франції Клод Чейссон закликав розвинені економічно країни створити мультибільйоновий фонд для допомоги країнам третього світу. Також міністер закордонних справ Західньої Німеччини Гнас-Дітріх Ґеншер зайняв в ОН посередне між ЗСА і Францією становище.

З'їзд „Солідарности" в оцінці совєтської преси

Київ. — Київська газета „Молодь України" з 9-го вересня пише, користуючись інформацією совєтської пресової аґенції ТАСС, що у Ґданьску „відкрився з'їзд „Солідарності" (це про першу фазу з'їзду, бо друга щойно розпочинається в суботу, 26-го вересня). Праві лідери, — пише згадана газета, — цього профоб'єднання, які вперто йдуть курсом на дезорієнтацію економічного і політичного життя в Польщі, демагогічно заявляють, що вони керуються 'інтересами польського робітничого класу'. Хто ж зібрався в Ґданьску, щоб говорити від імени робітників? — запитує газета і дає таку відповідь:

„Згідно з даними, одержаними іноземними журналістами з керівних кіл профоб'єднання, 89 процентів делеґатів з'їзду — штатні працівники апарату — „Солідарності". Контрреволюційні угрупування КОС — КОР представляють 120 „прихильників", а „конфедерацію незалежної Польщі" — 70. Керівник пресцентру з'їзду М. Подгурчик, відповідаючи на відповідне запитання, кореспондентів, повідомив, що робітники виявились у меншості. Якщо бути точним, то робітників серед делеґатів менше 25 процентів.

Склад делеґатів відображає і основний напрям доповідей і виступів, загальну атмосферу гданського з'їзду: осудження соціялістичних устоїв народної Польщі, нападки на ПОРП, уряд, виборні органи влади, спроби очорнити досягнення країни, досягнуті в післявоєнний період. Як і раніше, профоб'єднання не висуває ніякої конструктивної програми, не визначає, в чому міг би полягати не словесний, а реальний вклад „Солідарності" в розв'язання складних проблем, з якими стикається країна.

Разом з тим, безвідповідально формулюються все нові вимоги до держави, в тому числі матеріяльного порядку, для задоволення яких, як усім зрозуміло, немає ресурсів і умов. Судячи з усього, створення тупика саме і влаштовує диригентів з'їзду, бо вони цілять на захоплення політичної влади в Польщі і хотіли б підірвати довір'я трудящих до соціялістичної народної держави."

ПРЕЗИДЕНТ ЄГИПТУ АНВАР ЕЛЬ—САДАТ заявив в розмові з кореспондентом телевізійної сітки Ен-Бі-Сі, що Уряд З'єднаних Стейтів Америки вже від самого початку совєтської окупації Афганістану, купує в Єгипті сов'тську зброю і перевозить її для партизанських частин в Афганістані, які ставлять спротив совєтським окупантам. „Я відкрив для них свою крамницю", — заявив Садат у розмові, не згадуючи яку саме зброю купували американці і де вони її вивозили. Інші співробітники Садата опісля заявили, що американські літаки перевозили зброю до Пакістану, який межує з Афганістаном і на території якого знаходиться багато афганських втікачів.

ДВА ПАЛЕСТИНСЬКІ ПОСАДНИКИ, ЯКИХ свого часу ізраїльські чинники викинули з Ізраїля за те, що вони співпрацювали з Палестинською Визвольною Організацією і займалися провокаціями між ізраїльським і арабським населенням, попросили дозволу повернутись назад до Ізраїля. Своє прохання вони переслали до нового міністра оборони в ізраїльському уряді Арієля Шарона. Поінформовані особи кажуть, що разом з проханням колишні посадники приобіцяли співпрацю з міністерством оборони з метою викриття терористичних груп.

В Америці

НАМАГАННЯ ПЕРЕВАЖНО ЧОРНИХ МЕШКАНЦІВ ґетто в Маямі на Флориді утворити з своєї секції окреме „місто", не повелися, не зважаючи на те, що мешканці цього ґетто вели за це боротьбу протягом останніх 13-ти місяців. Це майбутнє „місто" чорні мешканці хотіли назвати „Новим містом" у вірі, що тут було б їм краще жити самостійно, ніж при Маямі, яке, мовляв, не дбає про їхні квартали під оглядом безпеки вулиць, чистоти й інших міських обслуг населення.

ДЕСЯТИРІЧЧЯ ВІД „НАЙГОЛОСНІШИХ" травневих проти в'єтнамських демонстрацій у Вашінґтоні перед Білим Домом і Капітолем відзначила газета „Ню Йорк Таймс" з четверга 24-го вересня тим, що опублікувала секретні досі розмови поміж тодішнім президентом Ричардом Ніксоном і його близьким співробітником Г. Р. Голдеменом. З цих записів виходить, що проти цих демонстрантів, симпатиків Північного В'єтнаму й інших різних розполітикованих молодих людей, Ніксон начебто дозволив його помічникам найняти з „тімстерів" — „бойовиків", які мали добре „потовкти носи" демонстрантам.

ПРОТЯГОМ ОСТАННЬОЇ ДЕКАДИ ЗАУВАЖЕНО статистикою працюючих у Америці, що все більше і більше людей пенсійного віку після відходу на емеритуру повертаються до часткового затруднення з економічних міркувань, або щоб не сидіти без діла вдома, якщо вони ще досить сильні й енерґійні. В числових даних це збільшення є на 350,000 працівників на цілу країну, які тепер частинно затруднені, у порівнянні зі станом 10 років тому.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00.
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Що буде після експерименту?

Політичне життя приносить несподіванки, які не ртаз дуже важко, або й неможливо передбачити навіть добре поінформованим знавцям тієї великої ділянки. Президент Реґен у часі передвиборчої кампанії заповів великі зміни, які торкалися у першу чергу зовнішніх справ та господарського життя ЗСА. Свої обіцянки Президент переводить послідовно в життя, а вислід його заходів несподіваний.

Якщо мова про зовнішню політику, то виявилося, що Президент здобув більший успіх, як навіть найбільші оптимісти сподівалися. Очевидно говоримо про те, що було і що є, а не про майбутнє. Бо непередбачені помилки й невдачі можуть потягнути значні зміни нагірше. Зовсім нова політика й нові методи, які він і його співробітники застосували у відношенні до СССР принесли несподівані успіхи. Президент виграв битви без вистрілу. У великій мірі це стається завдяки тому, що кожний знає його пряму і рішучу поставу супроти воєнних авантюр, а ще більше рішучу поставу проти імперіялістичного проникання Росії.

Рішуча закордонна політика ЗСА причинилася до створення таких умов, у яких совєтська збройна інвазія на Польщу була б близькою до самогубства Москви; виразна допомога Афганістанові, велика вона, чи мала, забезпечує ту країну перед совєтським тріюмфом; безнадійне положення в Африці, точніше в Анґолі й Намібії, поволі пересувається в позитивному напрямі. А коли додати до того Ель Сальвадор, пригадку Кубі про межі американської терпеливости тощо, тоді стане ясно, що створено зовсім нову дійсність, яка породжує ще й такі похідні величезні користі, як замороження російської надпотуги на кордоні Китай-СССР, моральне зміцнення західнього світу і взагалі вільного світу і взагалі вільного світу, звільнення ЗСА з різних невигідних пов'язань і псевдозобов'язань, які в багатьох випадках їх паралізували. Це так на зовнішньому відтинку.

На — економічному відтинку ще немає таких результатів, а навпаки положення складне і непевне. Методи, що їх застосував Президент, в економіці теж несподівані, а до того ще й не перевірені. Це властиво експеримент, як і експериментом, бо зовсім не перевіреними, стосовно їх наслідків були методи застосування в світовій політиці.

В економіці Президент заповів консеквентну боротьбу з інфляцією і застосував два заходи, що дотепер здебільшого інфляції сприяли. А це: радикальна обнижка податків і збільшення мілітарної продукції. Обнижка податків дає людям у руки більше грошей, як нормально, що повинно вплинути звишково на ціни, а оборонна продукція дає підприємствам і працівникам грубі гроші, а в заміну за те не створює нових дібр на ринку. Отже, знову підвищує тиск на зріст цін.

Першою невдачею Президента в економіці був зріст передбаченого дефіциту в 1982 році. Прийшлося Президентові додатково обтинати бюджет. І він це зробив, навіть коштом оборонних видатків, які мали бути неторкальними. Але на тому не кінець. Ціни на біржі почали падати стрімголов і в короткому часі впали з приблизно 1,000 пунктів на 867. Цей рекордний спад не віщує нічого доброго. І тому не диво, що деякі економісти, чи економічні інституції попадають у паніку, яку найповніше з'ясував Реймонд Т. Далю, президент Бриджвотер Ассошієйтс з Вілтону, Конн, який недавно вислав своїм клієнтам телеграму: „Як знаєте, ми передбачували економічне заламання, яке буде попереджене скрутною ситуацією на кредитовому ринку, а це все повинно мати місце під кінець цього року".

Передбачування Р. Даліо може сповнитися, або ні, але покищо аж ніяк немає запоруки, що Реґенові пощастить у його експерименті. Як відомо, його господарська політика побудована на принципі зросту постачання дібр а тим часом рекордова висота відсоткової стопи вбивчо впливає на інвестиції. Спад на півпроцента незадовільний і не матиме великого впливу на інвестиції. Податкові полегші для фабричних новобудов, транспорту й устаткування є величезним поштовхом до інвестування, але відсоткова стопа їх повздержує.

Не пересуджуючи остаточного висліду господарського експерименту, варто застановитися, що буде, якщо він не вдасться. У фаховій пресі вже є голоси про нововведення контролю цін і заробітків, дехто хоче поширити це й на заробітки взагалі, але одночасно з тим виникають сумніви, чи такий контроль в цьому поможе. Чи ситуація не вимагатиме інших, глибших структуральних заходів, тим більше, що контроль цін і заробітків у ЗСА здебільшого не дописувала в мировому часі. Значить, економіка ЗСА входить в етап, на якому може рішитися не лише доля експерименту Реґена й цілої його концепції економіки, але й куди глибші питання, бож питання самої господарської структури.

Т.Т.

АФҐАНІСТАН—КОЛОНІЯ МОСКВИ

Москва кинула виклик усьому світові і на його очах перетворює Афганістан під кожним оглядом на свою колонію. Допомагають їй у тому ганебному ділі всі ті, хто з будь-яких причин підтримує її на світовому форумі, в ОН, чи поширюванням з нею співпраці. Російський імперіялізм не тільки топче тисячорічні надбання народу Афганістану, але цинічно закріплює його колоніяльне положення та експлуатує й до краю обіднює усе населення Афганістану.

Здавалося, що це неможливе в сучасному світі, щоб якась великодержава напала на державу меншого народу, окупувала її, накинула їй маріонетковий режим, а тоді перейшла до методичного закріплення своєї влади над ним. Типова колоніяльна політика Москви в Афганістані починається від закріплювання мілітарної окупації країни, а кінчиться знищуванням і виривaнням коріння усіх народних традицій, нівеченням дотеперішніх здобутків і насаджуванням типово колоніяльної системи совєтизму, що її він виплекав протягом десятків років.

Совєтська преса розписується багато, а за нею повторює те саме сателітна преса Афганістану, що СССР розбудовує й поширює сітку доріг та взагалі зміцнює комунікаційну систему Афганістану. Так, це відповідає правді. Але ця розбудова йде під кутом мілітарних потреб російської окупації і прикріплення Афганістану до Росії. Усі нові дороги ведуть до СССР. Московська окупаційна влада нехтує потребами населення й афганської держави, занедбує усі дороги, які ведуть до сусідніх країн та пляново обминає ними столицю Афганістану Кабуль, щоб позбавити країну комунікаційного центру.

Тут аж до болю пригадується паралеля з Україною. Москва розбудувала в Україні прямі получення з Москвою, оминаючи Київ і не дозволяючи на створення комунікаційного центру України: з харківського промислового району, з Донецького басейну, з великого промислового обширу середнього Дніпра (Дніпропетровське, Запоріжжя, Нікопіль і т. д). Те самісіньке робить вона тепер у Афганістані. Всі дороги ведуть до Москви. Очевидно, всі дороги під контролем російської окупаційної сили.

Хоч окупаційна влада не видала ніякого розпорядку про конфіскату природних ресурсів, усі ресурси перебрала російська окупаційна влада. Коли й що вивезено є поза контролем будь-яких афганських чинників. Навіть маріонетковий уряд Кармаля Бабрака не має ані контролі, ані евіденції господарки природними ресурсами. Особливо показовою є господарка природним газом, добуваним в Афганістані.

Продукція й експорт природного газу є повністю в руках і під керівництвом совєтських техніків і адміністрації. Увесь газ прямо з копалень постачають в СССР. Москва, за нього не платить, а тільки записує в добро афганістанського уряду й це йде на заплату коштів окупації Афганістану совєтськими військами.

Неймовірна, але правдива ситуація. А втім вона — типово російська. Росіяни завжди веліли платити тим, кого вони поневолювали. Електрохемічний комбінат в Мазар-е-Шафір, який покриває майже всі запотребування країни в штучних навозах та велику частину електроенергії був змушений перейти з природного газу на вугілля, бо росіяни забирають увесь газ. Скільки газу грабують росіяни-невідомо, зате відомо, що ще недавно вони платили 83 доляри за 1,000 кубічних метрів, що було якраз половиною світової ринкової ціни.

За кожну свою „услугу" Москва велить собі солоно платити. Наслідком того заборгування Афганістану до Москви осягнуло небувалу для тієї невеликої і відсталої країну суму—три більйони долярів і далі зростає, бо прибутки з вивожених росіянами дібр не покривають біжучого запотребування.

Перед окупацією совєтські інженери й геологи та мінералоги шукали в Афганістані різних руд, але згідно з тодішнім їхнім звітом, нічого особливого не знайшли. Тепер, в квітні ц.р. СССР підписав договір з Афганістаном про постачання величезної кількости копальняного приладдя для добування ропи, заліза, хрому, урану тощо. Після окупації Афганістану совєтськими військами виявилося, що це все є на його терені і то у великій кількості і совєтські техніки почали розбудовувати експлуатацію тих металів і цінних руд на велику скалю.

Москва рішуче порвала торговельні зв'язки Афганістану зі кордоном і обмежила товарообмін тільки до СССР-Афганістан. Через те зачала падати продукція домашніх виробництв, а підноситися ввіз товарів з Совєтського Союзу. Одначе торгівля СССР—Афганістан є під одностороннім російським контролем і з афганського боку ніякий державний чинник не знає, скільки чого ввезено, а скільки вивезено. Слідно це тільки в роздрібній торгівлі, бо давні афганські вироби послідовно зникають, а їх заступає совєтська продукція.

Крім великої втрати в заниканні місцевої продукції з того також виникають великі фінансові й суспільно-господарські втрати. Афганські робітники тратять працю на власних заводах і їм пропонують совєтські чинники виїздити до промислових осередків СССР на заробітки. А крім цього державний скарб тратить всі дотеперішні прибутки з мита та інших податків.

(Закінчення на стор. 4)

Людмила Волянська

МАРИНА ТЬОМКІНА І ВОЛОДИМИР ПОЛОВЧАК

II

Ця теща професора, бабця Марини, д-р медицини Фаня Оскарівна Канєвська, партійна комуністка до виходу на пенсію була головним лікарем психо-неврологічного диспансеру ч. 15 міста Москви. Вона, д-р Канєвська, також сталіністка, для якої славнозвісне й епохальне розвінчання Сталіна Хрущовим на XX з'їзді КПСС було найбільшим, невимовно болючим „горем". Серед її знайомих і приятелів аж рясніє каґебістами на високих становищах, включно з родинними зв'язками з ними; наприклад, її небога Ґаліна Лазарівна, брата донька, одружена з полковником КҐБ Платоном Коркія, „який пов'язаний з боротьбою проти еміґрації", — написано в брошурі „Діти — власність совєтської держави" Александра Тьомкіна. Брошура вийшла спочатку в Ізраїлі на мові іврит у березні 1975 року, а в листопаді року 1980 появилася російською мовою у Тель Авіві заходами МАОЗ — „Товариства боротьби за звільнення євреїв із СССР".

Цей самий каґебіст П. Коркія, шваґер Тьомкіна, був на спеціяльному відрядженні в Латвії, де в Ризі зфабрикував відомий „процес проти чотирьох євреїв", — як каже професор, — які мали намір еміґрувати до Ізраїля (травень 1971 року). Ось ці люди, очевидно, і перешкодили А. Тьомкіну вивезти доньку Марину з СССР, хоч сам він після великих трудноців вже 22-го жовтня 1973 року виїхав звідти в рідну країну Ізраїль.

Малолітню його доньку Марину і її бажання еміґрувати було використано не тільки проти самого Тьомкіна, а як пострах для всіх совєтських громадян жидівської національности, що хотітимуть еміґрувати, бо загроза розділення родини, небезпека відібрання дітей тепер тяжить над усіма жидівськими родинами, які хочуть візи на виїзд із СССР. Для совєтів розпочати справу батька, А. Тьомкіна, було дуже легко, бо „видимість" проблеми була начебто в тому, що батько хоче їхати до Ізраїля, а мати — не хоче; дівчинку ж „народний суд" визнав матері. Тож виїхати мусів А. Тьомкін сам.

Проти самої дівчини Марини були стосовані всі вже відомі нам методи: шантаж, викрадення, відправка у виправний „піонерський" табір „Орльонок". Табір цей є для упривілейованих. Це і не дивно: мати і бабця Марини, як сказано, — перевірені й віддані совєтки-комуністки, на високих обидві становищах, з впливовими зв'язками у ще „вищих" інстанціях. І тут кожному ясно, що нашого Володимира Половчака ніхто в „Орльонка" не посилав би, а поїхав би він, сердешний, туди, де „козам роги правлять" — до каторжних колоній на Маґаданах і Колимах, де ворон костей не заносить, і де ті, по справжньому пекельні місця, спеціяльно зарезервовані для „українських буржуазних націоналістів" і їхніх сиріт. Буржуазні націоналісти — це так большевики російські й їхні інтернаціональні поплентачі називають нас усіх, тих, хто любить свою власну країну і свій власний народ, а не свого окупанта — червону Москву.

Марина, вкрадена совєтською владою в рідного батька, деякий час була піддана психологічній обробці в згаданому „Орльонку", де проти неї були пущені в хід всі „досягнення" сучасного „мозкопромивального" совєтського вміння. Вона завзято боронилася. Наприклад, не хотіла нізащо вдягати піонерський „галстук". Тоді його на неї одягли, накинувшись цілим натовпом, ті всі інші „піонери", яких уже каґебісти встигли виховати по-своєму.

Коли Марина оголосила чотириденну голодівку за те, що її розділено з дорогими людьми, „піонервожата" Зіна розпочала „зустрічну" голодівку, щоб озлоблені впертістю малої Марини інші учасники табору впливали на неї: умовляли, тиснули й погрожували, щоб примусити її зрезигнувати з її „сіонізму".

Марина, віруюча дівчинка, була піддана постійним кпинам і насміхам від її одноліток, а потім, через Маринину несубординацію почали в „Орльонку" карати за неї весь той загін, у якому вона перебувала. Д-р А. Тьомкін змалював цю ситуацію, коли з сорок розлючених інших підлітків з ненавистю вимагають від Марини покоритися, щоб їх не карали через неї.

Але це лише невеличка частина того, що ця підліток-дівчина мусіла там переживати, відібрана в батька, під постійним наглядом, без права на листування, телефонічну розмову чи побачення. У всьому цьому, на жаль, вмочали пальці мати і бабця Марини, бо вони за всяку ціну не хотіли, щоб Марина виїхала з батьком за кордон. Їхнє бажання лишити Марину в СССР було настільки безоглядне, що вони обидві не завагалися поставити Марину навіть під психіятричне лікування.

Минуло з того часу вісім років, Марина стала дорослою дівчиною, але вона

(Закінчення на стор. 3)

З НАШИХ БУДНІВ

Також гімназист

(З нагоди ще одного гімназійного з'їзду)

Якщо йдеться про стан фактичний, то внизу підписаний не був ані професором, ні катехитом, ні матурантом, ані навіть „репетентом" берхтесґаденської гімназії, проте гімназистом він, на свій спосіб, таки рахувався, поскільки в роках 1948—49 „являвся" мешканцем 9-го бльоку табору „Орлик", коли там приміщувалась таборова гімназія — гордощі і слава американської окупаційної зони Західньої Німеччини.

Кожний з таборян, хто жив на т. зв. „Запоріжжі", себто за табором, міг би посвідчити, що в долішніх поверхах 9-го бльоку розташовані були шкільні кляси і кабінети вищезгаданого учбового заведення, а горішній, третій поверх відпустила управа на мешкальні кватири деяким видатнішим громадянам, як славному мистцеві-малярееві і редакторові „Лиса Микити", Едвардові Козакові-Екові, з родиною, як визначному літературознавцеві, поетові й перекладачеві, д-рові Остапові Грицаєві — без родини, але зате з колосальною бібліотекою.

Найближчою сусідкою пана Гриця була знана й популярна таборова дентистка, пані доктор Гащукова, з чого часто виникали різного роду сусідські конфлікти — щоб не сказати авантюри. У цьому місці треба обов'язково підкреслити, що, як зубний лікар-професіонал, пані доктор справді стояла на високому поземі, чого, на жаль, не можна було сказати про її куховарські таланти...

Часто траплялося, що пані доктор, жваво розбалакавшись з сусідками, чи то на тему високої політики, чи таборової моралі, забувала на амінь, що в її дентистичному кабінеті на електричній кухонці, залишилась недоварена курка!.. Аж коли з кабінету закрутився на коридор чорним хвостищем дим і сопух — пані доктор верталася до притомности і давай тоді накривати мокрим рядном Богу-духа винного сусіда, пана доктора Гриця:

— Пане докторе! — викрикувала, бувало, на цілу гімназію, — у вас там щось пригоріло на кухні! Біжіть — подивіться, бо дуже смердить!

Покійний доктор Остап Грицай, знаний джентельмен віденської ще школи, мав, як відомо, цю проблему; що коли говорив рідною мовою, то „злегка" затинався", коли ж балакав мовою Ґете і Шіллера, тоді взагалі не було в нього жадної проблеми! Поки він вспів роз'яснити агресивній сусідці, що це не в нього „щось" пригоріло на кухонці, тільки в неї самої, — звугліла курочка все розпорошувалось у Нірвані, а в місті вже трубіли на протипожарний сполох!

Звичайно першим покидав загрожену святиню правди і науки незабутній автор „Українського Словара", св. п. професор Олександр Панейко, який важко страждав від астми і тому всякий дим чи сопух приводив його прямо до смерти...

У таких випадках, розуміється, студіююча молодь переставала гризти граніт науки і мала завжди побажану перерву в лекціях, поки гімназійний будинок не провітрився а пані доктор Гащукова перестала кидати громами на голову Богу-духа винного поета-науковця...

Ікер

Останній етап „Стежки додому"

(Згадка про Лесю Лисак-Тивонюк)

Тяжко писати посмертну згадку про знайомого покійника, а ще тяжче про незнайомого. Одначе інколи відчуваєте непоборну необхідність спом'янути добрим словом людину, яка хоч вам особисто незнайома, все таки відчуваєте з нею духову близькість, пов'язаність, спорідненість.

Таку невідкличну потребу спом'янути незнайому, а проте близьку мені людину, відчуваю у зв'язку з трагічною смертю Лесі Лисак-Тивонюк.

Ми тільки на один момент зустрілися в житті, коли кільканадцять років тому вона відвідала В-во „Свободу" й оглядала влаштування друкарні, а я робив тоді верству „Веселки". Ми тільки представились одно одному й обмінялись кількома чемностевими словами.

Я завжди радо читав писання Лесі, будь вони друкувалися в журналах і часописах, будь появлялися книжковими виданнями.

Випадково я довідався, що й Леся цікавилася моїми писаннями. Коли в „Свободі" появилися окремі мої спомини-розповіді, які входять у збірку „Калиновий міст", я отримав на них прихильний відгук від Лесі. В листі з 26-го грудня 1977 року Леся писала: „Щиро дякую за переконливе й глибоке оповідання „Св. Миколай — леґенда чи дійсність". Прочитала його з зворушенням...

Незабаром (24-го травня 1978) я отримав від Лесі її збірку „Стежка додому" з

(Закінчення на стор. 4)

М. Яременко

60-РІЧЧЯ ІСТОРИЧНОГО АКТУ

„...Хто розуміє та щиро приймає до серця інтереси українського народу, той приймає Автокефалію Української Церкви. (З декларації О. Лотоцького, міністра віроісповідань Уряду УНР).

Цього року минає 60 літ від часу, коли у вічному місті Києві зібралось більше як 500 представників громад і парафій української Православної Церкви з майже цілої території України на Всеукраїнський Собор Православної Церкви. Цей Собор був завершенням колосальної праці, пробленої від початку 1919 року, цебто від часу, коли був прийнятий Закон про Автокефалію Церкви. В цьому часі відбувалися місцеві Єпархіяльні з'їзди мирян і духовенства, була створена Всеукраїнська Православна Рада, що розгорнула велику, хоч в несприятливих умовах працю на багатьох відтинках таких, як: підготова до усамостійнення нашої Церкви, створення Українського Єпископату, переклад Святого Письма на живу українську мову, було організовано Пастирсько-Богословські курси, курси для дириґентів церковних хорів, друк і поширення нот, створення чисто українського, так званого Київського напіву. Собор, що відбувся на Свято Покрови 1921 року прийняв рішення негайно висвятити Українського Архиєрея, відділення Української Православної Церкви від зверхности московського патріярха і Проголошення Незалежности — Автокефалії Української Православної Церкви. Правда, в цій справі наша делеґація двічі відвідала московського екзарха в Києві, отримавши неґативну відповідь, делеґація до Румунії була арештована на кордоні, делеґація до Грузії не могла виїхати через брак пропуску від влади, заходи у Константинопольського Патріярха не давали надії на негайне полагодження цієї, так важливої для нас справи. Тоді Собор одноголосно з великим духовним піднесенням приймає рішення: висвятити Архиєрея для Української Церкви Староапостольським Чином.

Раз на віки-вічні ми відкинули духову залежність від чужинців, недвозначно ствердивши, що духова залежність, духове поневолення є так само шкідливе для нашої нації, як і національне! Наша нація не може бути піввільною, ані півпоневоленою! Наша нація, що її Творець Всесвіту поселив на найкращій в світі землі, Актом з 14-го жовтня 1921 року стала духово вільною. І цей Акт чим далі буде віддалятись в історію нашої нації, тим важливішим він ставатиме для нас всіх! Акт Собору УАПЦ заявив перед цілим світом, що ми, не зважаючи на наші невдачі, і ще не закінченого національного ферменту, є нацією, що в ім'я свого національного життя не застановимось принести найбільші жертви. І ми їх принесли! Цей Акт коштував нам дуже дорого, ми принесли в жертву цілу нашу Ієрархію на чолі з новітнім апостолом України Митрополитом Василем Липківським.

Та ось погляньмо ближче на працю і чисельний стан відродженої УАПЦ. Митрополит В. Липківський сам відвідав, не зважаючи на заборону комуністичною владою, поверх 500 парафій, виголошуючи патріотичні проповіді, в яких засуджував „слуг червоного сатани". Те саме робили: Митрополит М. Борецький, Архиєпископи: О. Ярещенко та Н. Шараївський, Єпископи: К. Малюшкевич, Ст. Орлик, Вол. Дахівський та благовісник з мирян Вол. Чехівський та тисячі проповідників і оборонців Христової Віри і Української Церкви.

У 1927 році УАПЦ, за найбільш достовірними джерелами, чисельний стан більш менш представлявся так: 34 Архиєреї, поверх 10,000 священиків і дияконів, 2,900 активно діючих парафій, 22 катедри, біля 800 парафій були в стадії організації чи українізації, у 6-ох місцях були курси, що мали стати зав'язком Богословських семінарій та духовних Академій, а тоді мали виклади Історії церкви, Богословія, церковний устрій та церковні напіви. Все це організувалось і провадилось висвяченими священиками-патріотами.

Цей рух охопив навіть найменші села українських земель, що знаходились під окупацією червоних росіян. І в ім'я правди треба ствердити, що українізація нашої Церкви не проходила так легко. В місцях з низькою українською свідомістю не раз доходило до драстичних потягнень. Наші люди, що на протязі довгих років призвичаїлись до слов'янщини в храмах і цареславія назовні, називали своїх братів автокефальців непристойними іменами, але по кількох українських Богослуженнях і гарних, змістовних проповідях у храмах духовниками УАПЦ змінювали думку і ставали парафіянами, будівничими і оборонцями своєї рідної Церкви.

Православні парафії українців, що знаходились поза межами України визнали зверхність Проводу УАПЦ в Києві.

Між Архипастирями, пастирями та мирянами ми мали прекрасних проповідників-золотоустих, що і творили оце чудо, навернення нашого народу, цебто творили духове визволення від чужого казьонного московського цареславія на чисто українську віру в Бога, українське розуміння Христових заповідей і примінення їх у щоденному житті. Наше духовенство покинуло чужі неохайні ряси, вигляд і мову та наблизилось до свого ближнього, а своїм поступуванням, способом життя, чесною і щирою працею стали слугами, приятелями і братами народу, з якого вони вийшли. Ось ця близькість духовенства і мирян творила дійсно Христові громади, де відроджувалась і панувала та любов, що її приніс на землю Сам Ісус Христос. Такого спонтанного і добровільного навернення мас до Христа і за такий короткий час не мала ні одна нація в історії існування християнства.

Цим Актом і створенням своєї рідної Церкви ми підтвердили, що Благословення господнє, передане нашій нації через Апостола Андрія Первозванного, що поклав основи християнства в Україні, є вічно живе і ми, як велика Христова родина визнавали і визнаємо головою нашої Церкви Ісуса Христа, а на видимого голову на землі ми вибираємо самі з-посеред нас найдостойнішого. З нашими сусідами ми хочемо жити в мирі, якщо вони не будуть нам накидати свою зверхність: духову чи національну!

І тепер, коли дивитись з перспективи 60 років Відродження УАПЦ, то в ім'я правди треба ствердити, що сьогодні абсолютна більшість усіх православних беззастережно визнає ідею незалежности, ідею автокефалії нашої Церкви. Правда, під цю пору ми ще не творимо моноліту, ми ще не є об'єднані. Але вважаю, що цих кілька

(Закінчення на стор. 4)

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ ЗАКЛИКАЄ ВСІХ ВІДДІЛОВИХ УРЯДНИКІВ: ПРЕДСІДНИКІВ, СЕКРЕТАРІВ, КАСИРІВ ТА КОНВЕНЦІЙНИХ ДЕЛЕҐАТІВ ВЗЯТИ АКТИВНУ УЧАСТЬ В ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНІЙ КАМПАНІЇ. ЗА АКТИВНУ УЧАСТЬ І УСПІХИ В ЦІЙ КАМПАНІЇ ПЕРЕДБАЧЕНІ НАДЗВИЧАЙНІ НАГОРОДИ І ВОНА БУДЕ РІШАЛЬНА ДЛЯ ВИБОРУ КОНВЕНЦІЙНИХ ДЕЛЕҐАТІВ І ДЛЯ УЧАСТИ У КОНВЕНЦІЇ В ТРАВНІ 1982 РОКУ.

Виставка Ірини Банах-Твердохліб в Ню Йорку

У неділю, 13-го вересня, в галерії ОМУА відкрилася індивідуальна виставка Ірини Банах-Твердохліб, яка триватиме до 30-го вересня. Мисткиня виставила 64 картини, більшість з котрих становлять олії й акрилики. Також заступлені інші техніки: графіка, монотипи, батік, орнаментика; особливе враження роблять численні емалії, які відзначаються цікавою тематикою, кольористикою і виконанням.

Приємно глядачеві поділитись з мисткинею своїми враженнями відносно виставлених праць, що висловлюють ритм кольорів, форми та композиції. Ця виставка є цінним вкладом до скарбниці національної культури.

І. Твердохліб довгими роками тут, в ЗСА, працювала лябоританткою у шпиталі, заробляючи тим на прожиття. Вечорами, після праці, тоді, коли всі бажають відпочинку у п-і Ірини горять огники ідей, і вона рештками сил кидається до матеріялів—глини, міді, паперу, полотна,- до всього в чому може висловити свої заміри. Головною ціллю мистця є зловити мрії гарного сну і привести його до конкретних форм. Це — божественний дар мистця, бо не всі помічають чарівний струм сонця і життєдайне повітря, що оживляють і настроюють нас.

Ірина Банах-Твердохліб втішається вже позитивними рецензіями з попередніх виставок. Мисткиня закінчила мистецькі пластичні студії-текстиль, де сама техніка узорів до полотен вимагає доброго рисунку та гармонізування кольорів. Війна, окупація та еміґрування в дечому припинили її творчість, але пізніше сильні бажання до творчости маніфестаційно проявилися в її душі. П-і Ірина доповнює свої студії в технологічному інституті в Рочестері, і тому на її композиціях зауважується вплив тутешніх професорів.

І. Твердохліб присвятила багато часу і труду маркрології українського народу, вважаючи, що так як і інші журналісти, поети та письменники представляють страждання свого поневоленого народу у своїх творах, так само й у ділянці малярства слід висловлювати ці ідеї та погляди, що, властиво, й бачимо в її символічних картинах на ці теми.

Совєтська влада використовує всі роди мистецтва для своєї пропаганди включно з малярством, не даючи змоги вільно висловлюватись в якій би то ділянці не було. Тому, як нам відомо, багато мистців малярів виїхали у вільний світ, щоб мати змогу вільно висловлювати свої думки та ідеї. Тож тим більше наші мистці, які проживають тут, у вільному світі, повинні використовувати ці можливості, щоб і цією формою мистецтва пропагувати наші національні ідеї. Тому належиться признання нашій мисткині за її змістовні символічні твори на цю тему.

В загальному, можемо ствердити, що вся виставка численних творів нашої мисткині, виконаних різнорідними техніками мистецтва, робить багате враження та удухотворює глядачів.

Йосиф Тулек

Марина Тьомкіна...

(Продовження зі стор. 2)

далі на обліку в психіятричному диспансері. А тому — вона сама не в праві рішати про своє майбутнє. Батько, А. Тьомкін, проте, свято вірить, що її бажання виїхати в рідний Ізраїль все таке саме, як було тоді, коли він її востаннє бачив. Він звідси домагається від совєтської влади її звільнення й візи на виїзд. Він також має сильних і впливових помічників у цьому святому для нього ділі. Ось, наприклад, дуже поважну допомогу йому виявляє „Джі-Ді-Ел", Жидівська Оборонна Ліга в ЗСА, та інші організації оборони жидівських інтересів. Але висліди все ще невзначні, хоч наступив уже 1981 рік!

Батько А. Тьомкін не вірить, що з його доньки став „Павлик Морозов", для цього вона занадто порядна: „З раннього дитинства для неї не була характерна різка реакція на жорстокість і несправедливість по відношенню до себе і до інших, ненависть до брехні, усвідомлення себе особистістю і почуття людської гідности", — каже батько і так написано про Марину в брошурі. З неї і дійсно совєтське КГБ не зробить стукача на власного батька, ані на кого іншого. Але батькові невимовно тяжко чекати ці всі роки на дочку, знаючи, через які тяжкі іспити їй доводиться день-у-день переходити.

Ось і тепер д-р А. Тьомкін знову в ЗСА, щоб підсилити боротьбу впливової жидівської громади за визволення його доньки і інших доньок з подібною долею. Для українців у нього є добра порада: не віддати нізащо Володимира Половчака совєтським людоловам; це для наївних людей існує пояснення, що совєти „віддали Марину матері", відібравши її в „антисовєтського" батька. І це для наївних — пояснення, що Володимир повинен бути повернений батькам, „щоб родина була разом". Разом та родина і так не буде, бо над родиною, над батьком і батьківськими правами виховувати своїх дітей, завжди бовваніє всесильна держава, яка має право, згідно з її кривими судами, відібрати силою дітей у батьків у будь-який час, якщо держава того хоче. Бо не батьки, а ця держава вирішує, що є на „користь", а що на „шкоду" дітям. З хвилиною, коли держава схоче відібрати батькам право виховувати свою дитину, — ніщо цьому відібранню вже не зможе перешкодити, бо діти в СССР є насправді власністю совєтської держави.

Володимир Половчак, як бачимо з його рішення, відмінного від рішення його батька, вибрав ЗСА а не СССР; а це доказ, що батько „не справився" з вихованням свого сина. Отже, очевидний тут висновок совєтів — „виховувати" далі Володимира вже будуть совєтські виховні і перевиховні інституції так, як це тільки вони вміють! Тут аж дивно, як рідні батьки, тобто Половчак, можуть вимагати повороту своєї власної дитини на муки до большевії? Хіба що вони настільки темні, що серйозности ситуації зовсім не розуміють, або через якісь причини, нам невідомі, шантажовані совєтськими властями до безміру, згідні на розп'яття свого сина, а значить і на свої муки.

А так: поки Володимир тут, то і батькам у СССР буде безпечніше і ось чому: залізна заслона, хоч малі її шпарки, але вони досить великі для того, щоб нам тут довідатися, що станеться зі старими Половчаками в СССР. Поки Володимир тут, то й вони — пропаганди ради — у відносній безпеці. А в іншому випадку — відберуть їм і найменшого Половчака, кількарічного молодшого братика Володимирового, якого за ручку повели Анна й Михайло Половчаки назад, за залізну заслону. Батько, що раз „хука дав" зі старшим сином, може так само дати хука і з молодшим; натомість совєтська влада в „дєтдомі" вмітиме виховати „краще" — на Павлика Морозова...

Професор Тьомкін розповідав ще багато іншого цікавого тут, у „Свободі". Розповідав, що цей певний час він міг був комунікуватися з донькою завдяки своїй старенькій матері, яка теж проживала у Москві. Але мати померла два роки тому серед „загадкових обставин". Сповнений болю за матір і гніву до її мучителів-совєтчиків, він оскаржує їх у навмисному вбивстві своєї матері. І це також ще одна характерна риска до загального образу нелюдської влади: до хворої старої бабуні не пускали внучку, а як пускали, то тільки в присутності свідка... Померла мати Тьомкіна якраз тоді, коли Марина досягала повноліття й „мала право" вирішувати свою долю сама і рішати про виїзд.

Тепер у д-ра А. Тьомкіна одна надія, що сильним, зорганізованим тиском всієї західньої громадськости на совети може вдасться вирвати Марину з СССР на волю і для життя, про яке вона мріяла з дитинства, за яке боролася і бореться усім своїм єством і всіма фібрами своєї душі: „Тільки справжній, великий шум на Заході може доконати цього чуда".

Слухаючи й бачучи розпач, але і віру цього батька мученої в СССР доньки, розумієш і подивляєш його непохитну готовість вчинити все, що тільки можливе, для її звільнення. і бажаєш, щоб так воно і сталося. Боже поможи!

ТРЕТІЙ РАЗ ЦЬОГО РОКУ СОВЄТСЬКІ шпигунські літаки робили спробу пролітати над територією ЗСА для збирання секретних даних. Третій раз це було у середу, 23-го вересня, коли два літаки типу ТУ-95Д були відігнані з американських повітряних обширів біля побережжя східнього Атлантику американськими джетами.

ФРАНЦІЯ — ПЕРША КРАЇНА В ЕВРОПІ ПОЧАЛА випробовувати новий вид поїзду, який має вигляд транспортового літака без крил, розвиваючи швидкість 156 миль на годину. Модерний поїзд курсуватиме тільки на дальші віддалі на місце дотеперішніх експресів, які їздили тільки 55-60 миль на годину. Не звважаючи на те, що переїзди такими супер-поїздами більш коштовні, пасажири масово замовляють місця одні для вигоди, щоб скоротити час їзди з одної місцевости до іншої, інші знову з цікавости.

ДО КІНЦЯ СЕРПНЯ ВСІ ДІТИ ПУБЛІЧНИХ шкіл Ню Йорку мали відбути щеплення проти заразливих дитячих недуг по школах або принести посвідки про це від родинних лікарів. Але 100,000 учнів цього не зробили, тож їх не буде допущено до кляс вже в цих днях. Це становить 10 відсотків всіх учнів по нюйоркських школах.

Об'єднання Жінок ОЧСУ в тяжкій жалобі

Минає сороковий день, відколи відійшла у вічність на 67-му році життя голова Головної Управи Об'єднання Жінок ОЧСУ. Перестало битися студжене серце св. п. Уляни Целевич-Стецюк. Своєю культурною поведінкою і впливом творчих ідей стояла вона на вершинах революційно-націоналістичного світу.

У.Целевич народилася в Америці й тут їй судила доля сплочити навіки. Десятирічною дівчинкою вона поїхала з Чикаго в Україну. Навчалася у школі в Стрию і Дрогобичі, а згодом поступила в університет у Львові. Вже тоді вона стала активним членом Організації Українських Націоналістів.

Її переслідували всі три окупанти України. З вибухом німецько-совєтської війни 1941 року вона була учасницею Похідної групи ОУН Схід, і пережила тяжкий час німецького уя'знення. Не дивлячись на життєві удари, яких їй не щадила доля, вона не заламалася і вперто йшла наміченим шляхом. Була це людина рішучої вдачі, цілковито віддана праці на національній ниві, яку приділила їй батьківщина.

Вже на еміграції у Німеччині доля українського жіноцтва була важливою для У. Целевич. З малою донечкою на руках вона їздила до Бартесгадену і Авсбургу, де зустрічалася також з (тепер уже покійними) письменницею К.Гриневичевою і І.Павликовською і старалася організувати українське жіноцтво.

П'ятнадцять років св.п. У.Целевич очолювала Об'єднання Жінок ОЧСУ. Була його творцем, душею і провідником. Приїздила з Чикаго до Ню Йорку на наради, конференції і не шукала для себе вигод; чи дощ, сніг чи завірюха, вона, як воїн, стояла на посту і завжди першою раненько вранці чекала делегатов з терену. Кожну найменшу справу вона опрацьовувала детально. Ми були спокійні, бо знали, що наша голова подбає про все. Св.п. мгр У.Целевич-Стецюк, своїми стараннями, відкрила двері до Білого Дому у Вашингтоні, як також до всіх державних інституцій не тільки у Вашінгтоні, але по всій Америці. Важко нам тут описати всі заслуги покійної, адже за життя вона була провідною постаттю у багатьох українських організаціях, а головно в Організаціях Українського Визвольного Фронту.

Змучена тяжкою недугою не піддавалася і до останньої хвилини була активна у громадській праці.

Великим смутком покрилося Об'єднання Жінок ОЧСУ, бо не стало між нами голови, провідниці, творчого духа.

Українська громада гідно відпровадила покійну на вічний спочинок. На похорони прибули друзі не лише з Чикаго і околиці, але й усіх частин Америки та Канади, щоб віддати останню шану покійній. Працівали друзі по праці, представники українських і чужинецьких організацій. Всі згадували її як людину надзвичайно творчу, працьовиту і високих ідейних вартостей.

Ми клонимо голови перед тінню покійної нашої голови і запевняємо, що будемо продовжувати діло, започатковане нею, що не зійдемо зі шляху, яким провадила нас св.п. мгр Уляна Целевич-Стецюк.

Марія Нестерчук,
заступник голови;

Марія Лозинська,
секретар

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього, дня 31-го липня 1981 року, відійшов від нас у Вічність, наш Невіджалуваний

МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ

бл. п. Інж.

ЮЛІЯН ГОШОВСЬКИЙ

і був похований на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Цією дорогою висловлюємо нашу щиру подяку, нашим Приятелям, Знайомим, Сусідам і Родині, за чисенну участь в Панахиді, і похоронних відправах, та відпровадженні Покійного на Вічний Спочинок.

Глибока наша вдячність Всч. о. Парохові Б. Волошинові, за духовну опіку, відвідини Хворого, за відправу похоронних обрядів і виголошення глибоко змістовної проповіді, після Святої Літургії.

Щиро дякуємо Хористам, за гарний спів під час Парастасу, Служби Божої і Панахиди, та п. Орловському за дякування.

Зокрема дякуємо Промовцям: Вп. п. д-рові О. Волянському, Голові Осередку Праці — Уладу Пластунів Сеньйорів та п. Інж. Лукомському, за теплі прощальні слова від Визвольного Фронту. Не менше щира подяка Вп. Інж. Яцкевичеві та проф. Савченкові за виголошення прощальних промов на після похоронному прийнятті в Бавнд Бруку, які старалися якнайвірніше накреслити постать бл. п. Юліяна, та поділитись споминами про Покійного шкільного товариша.

Сердечно дякуємо Панам Пластунам, які приїхали з дальших місцевостей, щоб відпровадити Покійного на Вічну Ватру, та заспівати Йому в останнє „Ніч вже йде" та „Видиш брате мій".

Наша глибока вдячність Панству Коровицьким, які поспішили нам з першою поміччю в нашому важкому горю, та Вп. п. Соні Барусевич за підготову похорону і переведену збірку на добродійні цілі.

Щиро дякуємо за пожертви на Святі Літургії за спокій душі Покійного Юліяна. Дякуємо рівнож п. Куриликові за кількаразову допомогу перевезти Хворого до лікарні.

Також дякуємо Всім, що переслали квіти до похоронного заведення і зложили датки на добродійні цілі.

Сердечно дякуємо Вп. д-рові Володимирові Когутякові за пожертву „замість квітів" 100 дол. на Фонд Катедри Україознавства.

Особлива подяка проф. Коровицькому за поміщення в щоденнику „Свобода" спомин під „Золотої Осені" в сороковий день смерти, як рівнож Вп. п. М. Ісаєвич, спомин з побуту в Аргентині, та Вп. д-рові Я. Падохові за виголошену промову на скромній перекусці, після Богослуження.

Хай Добрий Господь нагородить вас Усіх щедрими ласками.

Дружина **ІВАННА** з Родиною

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Юліяна Гошовського

зложили пожертви:

ЦЕРКВА в КЕРГОНКСОН:	
П. О. Литвин	$10.00
П. Я. Бігун	30.00
Д-р Саляк і мгр Рубич	40.00
Д-р Бабій	20.00
Д-р Гура	20.00
Інж. О. і М. Гладкі	25.00
П. Т. Моклик	10.00
Інж. Бедрій	20.00
П. І. Залуцька	30.00
П. М. Тхір	10.00
П. Леся Яців	5.00
П. Оля Денисенко	10.00
Разом	$230.00

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ	
П. Неоніля Кравців	$ 5.00
Д-р О. Волянський	10.00
Д-р В. і Я. Цікавські	5.00
Інж. Хамула, В. І Г.	20.00
П. Д. Хухра	10.00
П. О. Савчук	10.00
Пластова Станиця	25.00
Разом	$85.00

ЦЕРКВА в ЛЮРДІ	
П. Степан Бобиляк	
П. Дора Гарасимович	
П. Олена Бобиляк, разом	$50.00
Д-р В. і М. Когутяк	25.00
П. О. Олійник	5.00
П. О. Вітковицька	5.00
Д-р Б. і М. Кондра	10.00
Разом	$95.00

ПАТРІЯРШИЙ ФОНД	
Д-р М. і С. Барусевич	$10.00
П. М. Голубець	5.00
П. М. Стефанишин	10.00
П. Д. Горняткевич	10.00
Разом	$35.00

Загальна сума $445.00

Ділимося болючою вісткою, що

бл. п.

ОЛЕКСАНДЕР ФЕДИНСЬКИЙ

доктор права, пластун сеньйор довір'я Куреня „Бурлаки", упокоївся 24-го вересня 1981 р. у Клівленді, Огайо, на 67-му році життя.

Дружина — ОЛЕКСАНДРА
Сини:
ЮРІЙ з дружиною ХРИСТЕЮ і синами ОЛЕКСОЮ й ІВАНКОМ
АНДРІЙ
ПЕТРО
Свати — ОЛЕКСАНДЕР і ЗЕНОВІЯ КАМІНСЬКІ
Братова — Д-р НАТАЛІЯ ФЕДИНСЬКА
Братаниця — ХРИСТЯ з чоловіком ЕРІКОМ БРУВЕР і дітьми МАРКОМ, ЮРІЄМ і АНДРІЙКОЮ
Сестрінниця — СОФІЯ ВОЛЧУК з родиною
Шваґрова — МАРІЯ СЕМ'ЯНЧУК з родиною
Рідні в Україні

Ділимося сумною вісткою з нашим Членством, що 26-го серпня 1981 р. в Гюстоні, Тексас, помер на 73-му році життя

бл. п. проф. д-р мед.

ЛЕОНТІЙ ДМОХОВСЬКИЙ

дійсний член НТШ, видатний вчений і дослідник вірології, професор і директор відділу вірології Медичної Школи стейту Тексас у Гюстоні.

ВШ. Дружині і Родині Покійного складаємо вислови глибокого співчуття.

Управа Наукового Товариства Ім. Шевченка в Америці та Дирекція Хемічно-Біологічно-Медичної Секції

ВИННИЧЕНКІВСЬКА КОМІСІЯ УВАН

З великим сумом висловлюємо свій жаль з приводу несподіваної смерти, 5-го вересня 1981 року в Чикаго, Ілл., нашого постійного Прихильника і Жертводавця

бл. п.

ДАНИЛА ПАВЛОВИЧА ЗАВЕРТАЙЛА

справжнього українського патріота, прикладного громадянина й суспільно-культурного діяча.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дружині Покійного пані Парасці, Дітям і всій Родині Його, висловлюємо наше глибоке співчуття.

ВИННИЧЕНКІВСЬКА КОМІСІЯ УВАН

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ „СЛОВО"

ПРЕЗИДІЯ ОУП „СЛОВО"

з смутком повідомляє всіх своїх Членів й Українську Спільноту у вільному світі, що 10-го вересня 1981 року, в Мюнхені, Західня Німеччина, на 88-му році життя, помер один з найстарших Членів ОУП „Слово"

бл. п.

ПАНАС ВАСИЛЬОВИЧ ФЕДЕНКО

Відійшов від нас письменник, публіцист, науковець і визначний громадсько-політичний діяч: член УСДРП, член Української Центральної Ради, делегат і учасник Трудового Конгресу, політичний дорадник в Армії УНР під час Першого Зимового Походу, професор Українського педагогічного інституту ім. М. Драгоманова та УВУ в Празі, й автор багатьох праць з історії, політичних наук і літератури.

Синові й Невістці Покійного висловлюємо наше глибоке співчуття.

Пам'яті Володимира Трача

23-го серпня 1981 року помер в Маямі, Флорида, св.п. Володимир Трач. Щирий український патріот, меценат на різні народні цілі, знаний підприємець на терені Канади і Америки.

Вістка про несподівану смерть заскочила близьку родину, численних приятелів і знайомих. На панахиду, що її відправив місцевий парох о. І.Ричкун, як і на похоронну відправу у середу, 26-го серпня, о год. 10.30 ранку в місцевій церкві Непорочного Зачаття Пресв. Діви Марії, крім членів родини, прибуло багато людей, щоб попрощати дорогого мужа, батька, дідуся і приятеля. Довга колона авт відпровадила його в останню дорогу на місцевий цвинтар „Флеглер Меморіял".

Після молитов та слова Б.Остапюка, який приніс і грудку дорогої землі з рідного Тернополя, під сумні звуки „Видиш, брате мій", що започаткував член хору П. Гуменюк, спущено домовину на вічний спочинок.

Трапезу в церковній залі започаткував молитвою і словом Б.Остапюк. Прощали покійного М.Ракуш, згадавши небіжчика тернопільця, як голову Українського Промислового Банку, першого голову Товариства Українських Купців і Промисловців і щирого жертводавця на різні народні цілі; Б.Катамай говорив про добрі риси характеру здібного підприємця та про його популярність. Він старався завжди всім допомогти. І.Ґнопко попрощав його від Організації ОЧСУ, а Ванчицький — як вірного українця-патріота, для якого найважливішими стимулами життя були: Церква, родина й Україна. П-і М.Гарматій попрощала покійного від Об'єднання Жінок ОЧСУ та побажала родині багато сил, щоб пережити це велике горе.

Теперішний голова Українського Культурного Центру Антін Угляр прощав св. п. Володимира як першого голову Українського Культурного Центру, як невтомного працівника для української громади. Він належав також до кожної організації при УКЦ. Він скрізь давав моральну і матеріяльну підтримку. Україну любив усім серцем і навчав цього своїх дітей. Любив палко й українську пісню і тому майже до кінця свого життя був активним членом Українського Національного Хору.

Не раз перед пробою хору розмовляємо на різні теми, а головно коли хтось із хористів у старшому чи й молодому віці відійшов із цього світа, св.п. В.Трач тоді казав: „як сумно прощати таку людину, що її нема ким заступити". І сьогодні я повторяю його слова ... —сказав А.Угляр, висловивши від себе і членів УУК співчуття родині. У порозумінні і дозволу родини покійного, замість квітів на могилу А.Угляр закликав жертвувати на бажаний фонд.

Володимир Бацвин перевів збірку, що дала 210 дол. Збірка продовжується. Суми і прізвища жертводавців подамо згодом.

Володимир Бацвин

60-річчя...

(*Продовження зі стор. 2*)

років, що ділять нас від річниці святкування 1,000-річчя християнства в Україні, є досить часу, щоб ми обняли „найменшого брата" і попросивши прощення один у одного, - зустріли це велике свято одним серцем і одними устами та одним об'єднаним Собором Єпископів УАПЦ!

То ж в 60-річчя створення УАПЦ в місті Києві, в 60-річчя нашої духової перемоги, в 60-річчя духового пориву живої віри — виходу з темряви і безнадії, в 60-річчя піднесення наших релігійних і національних почувань до Божих висот, схилімо голови в глибокій пошані до тих, що віддали своє життя за нас, до тих, що пішли у світ вічности, залишивши нам святий заповір і наказ берегти те, що вони за Божим Провидінням створили, а щирими молитвами просімо Всевишнього, щоб Він оселив їх там, де праведні спочивають.

„Визначні пам'ятники української архітектури"

(Серія ґравюр-мініятюр Юрія Турченка)

Як відомо, мистецький процес на землях України нараховує понад 15 тисяч років, а культурна спадщина українського народу включає християнські пам'ятники тисячолітньої давности.

На жаль, давнє й багате мистецтво України ще мало відоме в усьому світі, насамперед через замовчування його здобутків російськими колонізаторами. До того, чимало пам'яток української культури, чи через незнання, чи зловмисно, видаються за культурні пам'ятки інших народів.

Переважна більшість пам'ятників української культури, зокрема архітектури, відомих широкій громадськості головним чином із видань, здійснених при совєтському режимові, не дають уяви про красу та високі мистецькі якості цих споруд через низький технічний рівень їх відтворення.

Серія офортів Юрія Турченка „ Визначні пам'ятники української архітектури" має за мету сприяти кращому ознайомленню шанувальників мистецтва як українського, так і іноземного походження, з окремими визначними зразками української культурної спадщини.

До кожного офорта додається пояснювальний текст.

Автор, як мистець і мистецтвознавець, прагне образом і словом дати уяву про красу, велич, історичну та культурну цінність окремих споруд й тим зробити й свій внесок у загальний рух протидії політиці замовчування й придушення української культури, зокрема мистецтва.

До серії входять або мають увійти такі офорти, як: „Софійський собор у Києві" „Михайлівська церква у місті Мукачеві (Закарпаття) „Видубицький монастир у Києві", „Дерев'яний козацький Троїцький собор 18 століття" (Дніпропетровщина), „Успенська церква у Львові"; „Почаївська Лавра (Тернопільщина)"; а також ряд інших офортів.

Замовлення слід висилати на адресу: „Dniprowa Chwyla", Dachauerstr. 9/II, 8000 Munich 2, West Germany.

Оксана Вінтоняк

У Пластовому Домі „повно гамору й розмови..."

Ню Йорк, Н. Й. (М.М.) Пластова молодь зібралася у вечірних годинах у п'ятницю, 18-го вересня ц. р., в Пластовому Домі при Другій авеню, щоб започаткувати свої зайняття в 1981-82 році.

Відспівано пластовий гимн „Цвіт України і краса", а пл. сен. Оксана Кіналь прочитала наказ, в якому станична, пл. сен Ольга Кузьмович, сердечно привітала усіх. Вона подала чисельний стан учасників у літніх таборах і вишколах та відмітила тих пластунів і пластунок, які здобули передові місця. Зокрема згадала передових учасників спортових змагань. Всі названі виступили, а присутні привітали їх голосним „слава".

О. Кіналь повідомила, що пост зв'язкової 18-го Куреня УПЮ-ок перебирає ст. пл. Оля Стасюк, а зв'язковою 30-го Куреня буде ст. пл. Ліда Семущак. Вона теж пригадала, що 20-та Пластова Орликіяда відбудеться в днях 7-го і 8-го листопада ц. р. на Союзівці, під кличем „70-річчя Пласту".

О. Кінал звернула увагу, що цьогорічні зайняття проходитимуть у підготові до Ювілейної Міжкрайової Пластової Зустрічі (ЮМПЗ) у 70-річчя Українського Пласту, яка відбудеться на Вовчій Тропі в часі від 14-го до 22-го серпня 1982 року.

При кінці свого наказу вона зобов'язала усіх в Пластовому Домі вживати лише українську мову.

Линув Гимн Закарпатських Пластунів, був наказ „розхід". Юнацтво розійшлося гуртками — продовжувати зайняття.

На другий день, в суботу, 19-го вересня, о год. 1-ій по полудні, у великій залі Пластового Дому зібралося новацтво. Спільно відмовили разом з о. Левом Ґолдайд молитву та заспівали Новацьку пісню. Опісля о. Ґолдайд заохочував новацтво до любови і товариської приязні. Відтак гніздові, ст. пл. Марта Зєлик і ст. пл. Аскольд Винників, розпочали зайняття з новацтвом.

Пластова Станиця Ню Йорку приймає вписи нових членів в середу і в п'ятницю, від 6-ої до 8-ої год. вечора, а в суботу — від 12:30 до 3-ої год. по полудні у своїй канцелярії на першому поверсі у Пластовому Домі.

Афганістан...

(*Продовження зі стор. 2*)

Вистачить указати на те, що коли до совєтської окупації державна каса Афганістану отримувала з митних оплат 50 мільйонів афганів-монетарна одиниця Афганістану—денно, то цього року отримує чотири до п'ять мільйонів афганів денно. Катастрофа господарської системи Афганістану наслідком совєтської колоніяльної господарки дійшла до такого стану, що загальний валовий продукт Афганістану за рік 1980 впав на 50 відсотків, а цього року помітний ще дальший спад. І тільки пофальшовані статистичні дані, в чому большевики є спеціялісти, можуть виказать кращий циферний стан.

Цього року Афганістан „заключив" із Совєтським Союзом неймовірний з господарського боку договір про обмін цементом „голова за голову", тобто тонна совєтського цементу за тонну афганського. Поминаючи вже те, що такий безглуздий з господарського боку обмін спричиняє величезні транспортові кошти, що їх мусить покривати Афганістан, але щойно докладніша студія виявила глибшу причину того протиприродного обміну. А саме совєтський цемент не має зовнішнього ринку з огляду на його низький стандарт, якого не приймають країни Азії, а тим більше Европи.

Отже, Совєтський Союз доставляє тонну за тонною свого нікудишнього цементу Афганістанові, а від нього забирає добрий цемент, фабрики якого побудували західні експерти і якість якого відповідає західнім стандартам, та вивозить його за кордон, або вживає в себе для спеціяльних будівництв

Совєтська система славиться дезорганізацією сільського господарства. Не минула та доля також Афганістану. Дотепер, тобто до совєтської окупації, Афганістан під оглядом збіжжевої продукції був самовистачальний. Тільки часом рідкісно траплялися сухі роки, як, наприклад, 1972 року, які зменшували до тієї міри продукцію збіжжя, що треба було дещо ввозити з-за кордону. За совєтської окупації—це стало законом. Афганські урядові джерела подали в квітні цього року до відома про закуп 300,000 тонн пшениці в СССР. Купити на світовому ринку ту пшеницю за меншу ціну та в кращій якості росіяни не дозволили кабульському урядові, а продали йому від себе й обтяжили його цінами світового пшеничного ринку.

Фахові студії суспільно-господарського й політичного та культурного положення Афганістану під совєтською окупацією виявили: Совєтський Союз нищить тисячорічну культуру афганського народу, руйнуючи частину її здобутків, а частину вивозячи до себе. Одночасно з тим, він розбиває соціяльну структуру афганського суспільства, творить приспішено верству видідичених пролетарів, які мають стати надійною опорою московських впливів у тій країні. Москва творить таку господарську систему, в якій людина буде під господарським оглядом повністю залежна від неї, а тим самим послушна її велінню.

В додатку до того всього Афганістан стає мілітарною базою СССР, бо це з одного боку забезпечуватиме тривале панування Росії в Афганістані, а з другого— творитиме випадову оперативну базу для дальших імперіялістичних заходів у тому просторі. Афганістан був і надалі залишається важливим геополітичним і стратегічним тереном і тому Москва його захопила й силою вбудовує в свою систему,

А що на це країни Заходу? Як відомо, ЗСА займають у тому питанні рішучу поставу. З ними йде Велика Британія й ще деякі, а головно Китай, який активно допомагає національному Афганістанові. Зате інші обмежуються до декларацій, а на ділі примикають очі. Найбільше ганебну поставу зайняв сучасний індійський уряд, який за матеріяльні користі, що їх він дістає з Москви, не лише потурає совєтській окупації Афганістану, але своєю політикою фактично їй в цьому допомагає.

Останній етап...

(*Продовження зі стор. 2-ої*)

присвятою. Ця збірка заторкнула дуже чутливу й вразливу струну в моєму серці й у душі, бо тематика й ідея Лесиної збірки співзвучна з моїм „Калиновим мостом". Я написав на цю збірку обширну рецензію в підвалі „Свободи". В листі з 17-го червня 1978 року Леся пише: „Прийміть мою найсердечнішу подяку за прекрасну рецензію, яка є мені великої цінности піддержкою й поміччю. Рецензія віддзеркалює почування і задуми авторки й допоможе промостити стежку до сердець читачів".

Дорогою відплати я вислав Лесі примірник другого видання моєї збірки „Меч і книга", яке вийшло в 1980 році. Дякуючи за збірку, Леся долучила на спомин засушену галузку жасмину. Я оправив її в рамку і поставив на своєму письмовому столі...

Бог обдарував Лесю вразливою душею й чутливим серцем та письменницьким талантом, але поскупив їй особистого й родинного щастя. Доля не щадила і їй ударів, які один за одним падали на неї — смерть чоловіка після кількох днів одруження, звільнення з праці, смерть мами.

Врешті самій їй довелося зверстати останній етап „Стежки додому", стежки, що завела її до Дому Всевишнього.

Володимир Барагура